

Emma Lundström

Intervju med Hugo Blanco i Sverige: "Nu gäller det jorden och klimatet"

Ur *Internationalen* 18/2011

[Den peruanske revolutionären har under hela sitt liv engagerat sig i klimatet och andra miljöfrågor. Se även lästipsen sist]

Kvällssolen värmer gott och faller in genom fönstren i Solidaritetsrörelsens hus i Stockholm där en levande legend sitter och samtalar med en vän. Hugo Blanco, peruansk bondeledare och medborgarrättsaktivist, är på besök i Sverige. Under 70-talet levde han här som politisk flykting och han har fortfarande familj kvar i landet. Nu handlar det om den globala kampen för jorden och klimatet.

Det är nätverket Klimataktion tillsammans med Framtidsjorden och Latinamerikagrupperna som organiserar mötet och lokalen är snart fullsatt till sista stol. Hugo Blanco intar den lilla scenen. Den vävda väskan vilar i famnen och dottern Carmen Blanco Valer, en av två viceordföranden för Latinamerikagrupperna, sitter bredvid och agerar tolk. Hon börjar med att berätta lite om organisationen som med sina 40 år på nacken har arbetat längst i Sverige med frågor som rör småbrukar- och ursprungsfolksgrupper i Latinamerika. Det rör sig om ett påverkansarbete där man pekar på att många av problemen startar här — genom vår konsumtion och genom företag som är etablerade här men skövlar där.

Hugo Blanco har precis varit uppe i Ramsle i Västerbotten på ett möte med en grupp småbönder som startat en namninsamling som pågår till november och som kräver skarpare krav på miljöhänsyn än de som utformades under klimattoppmötet i Cancún. Nu sitter den 77-åriga bondeledaren här hos oss med sitt underfundiga leende, sitt allvar och sina lysande ögon.

— När jag var ung för mycket länge sedan lärde jag mig att det var arbetarklassens kamp som skulle leda till en bättre värld och jag började tidigt delta i arbetet med att konfrontera kapitalismen. Tyvärr var det så att många av ledarna för arbetarrörelsen drog tillbaka kampen och på så sätt stoppade rörelsen, säger Hugo Blanco som kom i kontakt med trotskistiska rörelser under studietiden i Venezuela och engagerade sig i den fackliga kampen där.

Hugo Blanco är född i Cusco-regionen i Peru och i början av 60-talet ledde han där ett quechua-indianskt uppror, något som ledde till att han hamnade i fängelse. Senare utvisades han till Chile varifrån han flydde till Sverige i och med Augusto Pinochets brutala militärkupp. Efter exilen startade han ett vänsterparti i Peru och arbetade en period som parlamentsledamot. Nu bor han återigen i Cusco och driver kampen för ursprungsfolkens rättigheter och för ett hållbart brukande av jorden därifrån.

— Kapitalismen har verkligen växt sig stark. Karl Marx hade inte kunnat drömma om att kapitalet skulle kunna bli så starkt och göra den skada det gör idag, säger Hugo Blanco och kommer in på de konsekvenser som detta får för miljön:

— Den globala uppvärmningen är framförallt orsakad av utsläppen från de multinationella företagen, och företagsägarna gör ingenting för att bromsa utvecklingen.

Hugo Blanco menar att detta inte beror på att företagsledarna är särskilt elaka av sig utan helt enkelt på att de resonerar precis så som en vän till den klimatintresserade, före detta amerikanske presidentkandidaten, Al Gore, enligt Blanco: Al Gore hade en vän som ville satsa mycket pengar på att stoppa den globala uppvärmningen, men samtidigt hade han ett flygbolag. På frågan om hur han fick det att gå ihop så svarade han: Men vad vill ni att jag ska göra? Tar jag bort mitt företag så kommer ju bara ett annat istället.

— Skadorna på klimatet handlar inte om kunskapsbrist eller något moraliskt ställnings-tagande. Det är ett systemfel. Det är systemets inneboende kraft som driver kapitalisterna att göra den skada de gör. Därför är det systemet vi måste ta kål på, systemet som gör att de har ödet i sina händer. Om vi inte lyckas göra det här och nu så kommer de stora företagen att orsaka skador som inte går att reparera, säger Hugo Blanco och berättar om hur den globala uppvärmningen gör att bäckar försvinner, att orkanerna blir allt starkare för varje år; Amazonas har aldrig varit så smal och vattenfattig som nu och glaciärerna och polerna smälter:

— Förut var Nordpolen ett fastland av is, idag kan man segla mellan isflaken.

Lyxproblem

Nära Cusco där Hugo Blanco bor raserades en hel by av en lerflod nyligen och det kommer ständigt nya rapporter om liknande katastrofer till den tidningen som Hugo Blanco är med och driver i Peru — Ursprungsfolkens kamp.

— Förut brukade jag förlöjliga miljöaktivisterna och säga att det där är ett lyxproblem som de rika i väst kan hålla på med för att de inte har den kamp för överlevnad som vi har här. Men idag är miljökampen den främsta kampen i Peru. För några dagar sedan var det en konfrontation i en by mot ett gruvbolag som ville exploatera. Den kampen krävde tre döda och många sårade men man lyckades stoppa bolaget, säger han och förklarar att gruvexploateringen just nu är det vanligaste hotet mot folket och miljön i Peru, speciellt dagbrotten. Orsaken är vattnet:

— Folket upplever exploateringen som ett hot eftersom vattnet som gruvbolagen använder blir förgiftat. De tar också vatten till att driva kraftverk. Kampen mot dessa kraftverk förs både i Cusco och på andra platser i Peru.

Kampen om vatten

En annan kamp som förs i Cusco handlar också om vatten: de industriella jordbruken tar vattnet från småbönderna. Det storskaliga jordbruket använder sig av kapitalismens logik och brukar sönder jorden genom att använda samma grödor om och om igen och inte låta jorden vila — raka motsatsen mot småböndernas växelbruk och perioder då de låter marken ligga i träda och återhämta sig:

— Småbönderna vårdar jorden eftersom de lever av den i generationer. Det industriella jordbruket suger livet ur marken och måste använda sig av kemiska gödningsmedel och bekämpningsmedel. På så sätt dödar man marken på några år, men det bryr de sig inte om, de åker bara någon annanstans.

Hugo Blanco påpekar att de som drabbats värst av de så kallade framsteg som görs i civilisationens namn är ursprungsfolken:

— Ett angrepp mot regnskogen är också ett angrepp mot regnskogsfolken. Att döda naturen i bergen är att döda småbönderna.

Men det är inte bara ursprungsfolken och småbönderna som kämpar i Latinamerika, det finns också stadsgrupper som deltar i kampen mot storföretagen, en kamp som enligt Hugo Blanco är starkare än arbetarnas kamp för högre löner eftersom den sistnämnda kampen går ut på att själva systemet ska ge dem bättre löner, medan kampen för naturen utmanar själva systemet.

— Detta är kampen som förs i Latinamerika och jag menar inte att ni ska kopiera den, varje område har sin egen kamp. I Mellanöstern och Nordafrika reser man sig mot tyranniska regeringar, i USA reser man sig snarare mot att man vill hindra kollektivavtal, i Grekland och Spanien kämpar man för att hindra storföretagen från att låta folket betala krisen, mot att man

attackerar den offentliga sektorn och mot att man vill höja pensionsåldern, säger Hugo Blanco och fortsätter räkna upp olika typer av kamp tills han avrundar med slutsatsen att det alltihop handlar om försök att visa att det finns andra sätt att organisera samhället och leva med varandra som inte nödvändigtvis är det kapitalistiska.

Återigen kommer Hugo Blanco in på ursprungsfolkens kamp, inte bara för Moder Jord, som han säger, utan också för sin kollektiva organisering som han beskriver som horisontell. I vissa länder i Latinamerika, som Peru, har ursprungsfolkens samfälligheter vunnit erkännande till och med i lagen.

Det handlar inte om att ta över makten med en annan organisering utan om en parallell makt, menar Hugo Blanco och förklarar att i Europa har en sådan modell kallats för socialism:

— Man kan inte säga till en mapucheindian att han håller på med socialism eftersom de har drabbats hårt av Michelle Bachelets politik. Men det är inte heller orden som är viktiga utan innehållet: uppbyggandet av en organisering där det inte finns ledare.

Världsetik

Hugo Blanco vill lyfta fram ursprungsfolkens etik som han menar en gång i tiden måste ha varit en slags världsetik som alla folken hade, en etik som civilisationen fått oss att glömma enligt honom:

— Om vi inte hade klarat av att dela med oss och hålla samman hade vi aldrig överlevt. Det var det som var vår styrka. Om vi hade använt de värderingar som styr idag hade det aldrig gått.

Vi måste tillbaka till den primitiva etiken, anser Hugo Blanco, men detta behöver inte innebära att vi ska gå tillbaka till ett primitivt sätt att leva. Det handlar istället om att anpassa forskning och produkter så att ingenting skadar naturen, att hela tiden överväga människorna och naturens överlevnad. Att använda sig av ursprungsfolkens ideologi där allting måste styras av kärleken till förfäderna och till de kommande generationerna.

— Detta tankesätt går helt emot den nyliberala moralen som går ut på att även om våra barnbarn inte kommer att ha vatten så bryr vi oss inte om det. Enligt ursprungsfolken handlar lycka inte om att ha mera utan om att ha tillräckligt.

Under frågestunden får Hugo Blanco bland annat ge sin bild av Bolivias president Evo Morales och hans regering. Han tycker att de är på väg åt rätt håll men att de måste fortsätta och inte stanna upp. Framförallt uppskattar han att Bolivia erkänner att man är en mångnationell stat istället för att som i Peru tala om en enhetlig nation.

En annan fråga som kommer upp är den om legaliseringen av kokablاد. Hugo Blanco beskriver hur bladet har använts sedan tusentals år och om dess läkande och närande egenskaper, och han ser förbudet som ett kulturellt övergrepp — det är inte kokabladet som är farligt utan kokainet.

Etanol beskriver han som en av de falska lösningarna för en bättre miljö:

— Idag användas stora arealer av bördig mark till plantager för att mätta bilarna, inte människorna.

I Ramsele skjuter man inte

En av småbönderna från Ramsele, Torgny Östling, sitter i publiken. Han undrar hur Hugo Blanco upplever sitt besök i Sverige den här gången och om han ser samband. Hugo Blanco säger att han kommit hit bland annat för att lära sig, i synnerhet av mötet i Ramsele:

— Jag såg likheter mellan deras kamp för att småjordbruken ska överleva och kampen i Peru,

skillnaden är att där borta skjuter man ner oss för att vi protesterar. Här skjuter man inte men man dödar dem ändå långsamt.

Att lyssna på Hugo Blanco inger hopp, han har inte gett upp, kampen lever och det är en känsla av tillförsikt som frodas i bröstet när kvällsdoften möter upp och dörren slår igen bakom ryggen. Stockholm håller på att spricka ut i full vårskrud och Carmen Blanco Valers ord ekar inom oss: ”vi måste våga drömma nya paradig; ett samhällssystem som tar hänsyn till naturen.”

Lästips – texter av/om Hugo Blanco

[Hugo Blancos livslånga kamp för ekosocialismen](#). Intervju från juni 2020.

[Jord eller död](#). (bok)

[Jag såg blod i Pucallpa – En skildring från bondekampen i Peru februari 1989](#).

[Kampen för jord](#). Om Blancos försök att organisera bönderna i Peru i kamp för sina intressen. Med utdrag ur boken ”Vi indianer”.